

Ympäristökorvaukset (koodi M10.1)

Toimenpiteen kuvaus

Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestävään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävästä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista.

Ympäristösitoumus koostuu seuraavista toimista:

Tilakohtaiset toimet:

- Ravinteiden tasapainoinen käyttö; sisältää suojakaistavaatimuksen

Lohkokohtaiset toimet:

- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
- Lietelannan sijoittaminen peltoon
- Valumavesien hallinta
- Ympäristönhoitonurmet
- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
- Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla
- Peltoluonnon monimuotoisuus
- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Ympäristösopimukset koostuvat seuraavista toimista:

- Kosteikkojen hoito
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen

Toimenpiteen rahoituskehys ja rahoituksen toteuma 31.12.2020 sekä määrällinen tavoite

Toimenpiteen kehys on 1 743 milj. euroa. Maksuina on toteutunut 1 729 milj. euroa. Toimenpiteen kehyksestä on sidottu 101 %.

Tavoitteeksi rahoituskaudelle 2014-2020 on asetettu, että toimenpiteen toteutusala on 1,9 milj. ha. Lisäksi tavoitteeksi on asetettu, että 18 % maatalousmaasta kohdistuu luonnon monimuotoisuuden hoitoon, 80 % maatalousmaasta kohdistuu vesienhoidon parantamiseen ja 54 % maatalousmaasta kohdistuu maaperän hoidon parantamiseen.

Saatu aikaan 31.12.2019 mennessä

M10.1 ja M10.2 Ympäristökorvaukset

Hakeminen vuonna 2020

Ympäristökorvausten maksua haettiin päätukihaussa sähköisesti Vipu-palvelussa tai paperilla 27.4. - 15.6.2020. Syysilmoitukset olivat auki 23.9. – 30.10.2020 välisen ajan. Vuonna 2015 alkanee sitoumukset päättyivät vuoteen 2019 ja tuensaajien oli mahdollista jatkaa sitoumustaan yhdellä vuodella vuoden 2020 tukihaussa.

M10.1 Ympäristökorvausten valvonta

Ympäristökorvauksen valvonnassa oli vuonna 2020 yhteensä 2 455 tilaa. Osa tukiehdoista tarkastettiin paikan päällä tilalla kasvukauden aikana ja osa kasvukauden päätyttyä talviaikaisessa asiakirjavalvonnassa ja kasvipeitteisyysvalvonnassa. Talviaikainen asiakirjavalvonta ja kasvipeitteisyysvalvonta on tehtävä valmiiksi 17.5.2021 mennessä.

Paikan päällä tapahtuvassa valvonnassa todettiin eniten tukiehtopuutteita vesistöjen varsilla olevissa suojakaistoissa sekä monimuotoisuuspeltojen ja kerääjäkasvien kasvivaatimuksissa. Perustason vaatimuksissa laiminlyönnejä oli eniten valtaojien ja vesistöjen varsilla olevissa pientareissa. Lisäksi viljelytavassa todettiin erilaisia puutteita.

Ympäristösitoumuksen tukiehdoissa vaaditut asiakirjat (esim. viljavuustutkimukset) tarkastetaan lohkokohteisesti talviaikaisessa asiakirjavalvonnassa. Asiakirjavalvonnan tulokset ovat saatavilla vasta toukokuussa 2021. Asiakirjavalvonnassa todetaan yleensä eniten puutteita viljavuustutkimuksissa ja lannoitustasoissa.

Ympäristökorvausten maksaminen vuonna 2020

Ruokavirasto aloitti tukivuoden 2020 ympäristökorvausten ympäristösopimusten ennakoiden maksamisen 12.11.2020. Ympäristösopimusten toisen erän maksu ajoittuu pääosin huhtikuulle 2020, mutta kurki- hanhi- ja joutsenpellot -ympäristösopimuksen osalta kesäkuulle 2020. Alkuperäisrotujen kasvattamisen ympäristösopimuksista maksettiin tukivuoden 2020 ensimmäinen erä 14.11.2019 ja tukivuoden 2019 toinen erä maaliskuussa 2020. Ympäristösitoumuksen ennakoiden maksaminen aloitettiin 19.11.2020. Ympäristösitoumuksen tukivuoden 2020 toisen erän tavoiteaikataulu on kesäkuu 2021. Ympäristösitoumuksista ja ympäristösopimuksista maksettiin ennakoon 85 % korvausten määrästä.

Maksujen kohdistuminen vuonna 2020

Vuonna 2020 lannoitusta ja kasvinsuojelua koskeviin ympäristötoimenpiteisiin kohdistui 105,55 miljoonaa euroa. Kasvipeitteisyyttä ja erilaisia luonnonhoidollisia nurmia edistäviin toimenpiteisiin kohdistui yhteensä 78,09 miljoonaa euroa. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon käytettiin 44,96

miljoonaa euroa ja lannan käytön tehostamista edistäviin toimenpiteisiin käytettiin 8,78 miljoonaa. Alkuperäisrotujen kasvattamiseen käytettiin 2,72 miljoonaa ja erilaisiin kosteikko- ja valumavesitoimenpiteisiin 6,22 miljoonaa euroa. Toimenpiteet on lähtökohtaisesti suunniteltu monivaikutteisiksi.

Tavoiteindikaattorien toteuma vuonna 2020.

Tavoitealat ylittyivät jo ensimmäisenä toteutusvuonna vesienhoitoon ja maaperään kohdistuvista toimenpiteistä koostuvissa indikaattoreissa T10 ja T12. Luonnon monimuotoisuuden kohdistuvien toimien pinta-alaa kuvaavasta indikaattorista on toteutunut vuoteen 2020 mennessä noin 81,22 %.

Tavoiteindikaattorien T9, T10 ja T11 toteuma vuonna 2020.

Tavoiteindikaattori	Indikaattorin selite	Tavoiteala, ha	Toteuma, ha	Toteuma, euroa
T9	Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty luonnon monimuotoisuutta tukeva hoitosopimus (ha) (kohdeala 4A)	399 800	324 721,69	71 288 525,52
T10	Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty hoitosopimus vesienhoidon parantamiseksi (ha) (kohdeala 4B)	1 814 100	1 889 764,44	127 686 176,28
T12	Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty hoitosopimus maaperän hoidon parantamiseksi ja/tai maaperän eroosion torjumiseksi (ha) (kohdeala 4C)	1 225 000	1 608 434,83	48 960 306,09

Ympäristösitoutumus

Ympäristösitoutumukseen sitoutui vuonna 2015 viisivuotisin sitoumuksin noin 86 % aktiiviviljelijöistä, jotka hakivat suorien tukien perustukea. Vuonna 2020 sitoumuksia voimassa oli 40 291 kappaletta, joista kyseisenä vuonna maksettiin kaikkiaan 40 224 sitoumukselle. Sitoumusmäärä on vähentynyt vuodesta 2015 yli 5000 sitoumuksella. Vähentyminen on pääasiassa seurausta tilojen luopumisesta tuotannosta, eikä sitoutuneiden suhteellinen osuus perustukea hakeneista aktiiviviljelijöistä ole juurikaan muuttunut.

Vuonna 2015 sitoumusala oli noin 2,08 miljoonaa hehtaaria, jolloin yli 90 % suorien tukien perustukea hakeneiden tilojen kasvulohkojen pinta-alasta oli ympäristösitoumusten piirissä. Vuonna 2020 sitoumusala oli noin 2,04 miljoonaa hehtaaria. Sitoumusala on vähentynyt vuodesta 2015 yli 45 000 hehtaarilla. Tuotannosta luopuvien tilojen sitoumusala siirtyy kuitenkin useimmiten toisille ympäristösitoutuneille viljelijöille, mikä näkyy tilakohtaisen toimenpiteen pinta-alan pysymisenä vakaalla tasolla. Lohkojen siirtyminen toiselle sitoutuneelle voi aiheuttaa muutoksia lohkoilla toteutettavissa lohko-kohtaisissa toimenpiteissä. Alla olevissa taulukoissa on esitetty

Ympäristösitoumuksen sitoumusten määrä, myönnetty pinta-ala sekä maksettu määrä vuosina 2015-2020 niiden sitoumusten osalta, joille on kyseisenä vuonna maksettu ympäristösitoumuksesta korvausta.

Ympäristösitoumusten tavoiteala täyttyi jo ensimmäisenä sitoumusvuonna 2015, eikä uusia sitoumuksia ole sen jälkeen tehty. Sitoumusalan hallinnan muutoksissa, kuten sukupolvenvaihdoksissa, luopujan olemassa olevaa sitoumusta voidaan jatkaa tai se voidaan jakaa.

Ympäristösitoumusten pinta-ala tilakohtaisessa ravinteiden tasapainoisen käytön toimenpiteessä on pysynyt melko ennallaan sitoumuskauden alusta lähtien peltoviljelykasvilla (noin 1,8 milj. ha v. 2020). Ensimmäiseen sitoumusvuoteen nähden puutarhakasvien ala tilakohtaisessa toimenpiteessä kasvoi 6 000 hehtaarilla vuoteen 2018 asti, mutta on sen jälkeen vähentynyt. Vuonna 2020 puutarhakasvien ala (noin 37 840 ha v. 2020) pieneni edellisestä vuodesta noin 3 300 hehtaarilla. Tilakohtaisen toimenpiteen puutarhakasvien alaan vaikuttaa mm. markkinatilanne ja sääolosuhteet.

Peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimenpiteessä on ohjelmakauden aikana ollut havaittavissa siirtymistä kohti korkeampia kasvipeitteisyysprosenttiluokkia. Peitteisyydessä on jonkin verran vuosien välistä vaihtelua, johon vaikuttaa mm. syksyn sääolosuhteet ja syyskylvön onnistuminen. Pinta-alan kasvua on tapahtunut myös puutarhakasvien orgaanisen katteen käytön ja vaihtoehtoisen kasvinsuojelun toimenpiteissä sekä lietelannan sijoittamisen toimenpiteessä. Lietelannan sijoittamisen toimenpide keskittyy entistä harvemmille tiloille, mikä voi olla seurausta yleisestä kotieläintilojen määrän vähenemisestä. Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättämisen pinta-ala on vaihdellut ollen vuonna 2020 hieman edellisvuotta suurempi. Kerääjäkasvien pinta-ala on notkahduksen jälkeen kääntynyt selvään kasvuun vuonna 2020.

Suojavyöhykenurmien pinta-ala vähenee, kun uusia aloja ei ole voinut ilmoittaa ja aiemmin ilmoitettuja jää pois mm. valvonnan havaintojen myötä. Viisivuotisten sitoumusten päättymisen ja sitoumusten vapaaehtoinen jatkaminen vuodelle 2020 näkyy selvänä alenemana suojavyöhykepinta-alassa vuonna 2020. Pinta-alan merkittävää vähenemistä on tapahtunut myös monivuotisissa ympäristönhoitonurmissa, viherlannoitusurmissa ja luonnonhoitopeltonurmissa. Väheneminen on ollut erityisen suurta monivuotisten ympäristönurmien toimenpiteessä, joka on turvemaille kohdennettu nurmitoimenpide. Tässä toimenpiteessä pinta-ala on noin 60 % siitä, mitä se enimmillään on ollut.

Vuoden 2016 lohkokohtaisten toimien pinta-aloissa voitiin havaita, että ohjelmamuutoksella vuodelle 2016 määritellyt tilakohtaiset enimmäispinta-alarajaukset vähentäisivät näiden toimien kokonaispinta-aloja. Esimerkiksi vähenemä kerääjäkasvien pinta-alassa vuosien 2015 ja 2016 välillä on seurausta tilakohtaisen enimmäismaksualan rajaamisesta. Vuoteen 2017 ei kohdistunut uusia hallinnollisia rajoituksia toimenpiteiden toteuttamiselle. Vuonna 2018 saneerauskasvien ala putosi noin puoleen johtuen tiukennetuista soveltamisvaatimuksista. Vuonna 2020 ei tehty uusia rajoituksia. Vuoden 2020 toteumassa näkyy, että osa tuensaajista ei ole jatkanut sitoumustaan ja lisäksi tuensaajien on ollut mahdollista luopua yhdestä tai useammasta lohkokohtaisesta toimenpiteestä sitoumusta jatkaessaan. Sen sijaan uusia sitoumuksia ei ole vuoden 2015 jälkeen voinut tehdä.

Taulukko: Ympäristökorvausten pinta-alat, myönnettyt eurot ja sitoutuminen vuosina 2015-2020.

Ympäristösitoutumuksen toimet	Tukivuosi 2015			Tukivuosi 2016			Tukivuosi 2017		
	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *
Sitoumukset ja sitoumusala yhteensä	45 376	2 082 395	234 568 781	43 954	2 080 893	215 502 880	43 321	2 073 196	221 669 826
Tilakohtainen toimi yht.	1 809 968	101 852 090	1 810 981	102 668 691	1 824 596	104 013 196			
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, peltoviljelykasvit	44 189	1 778 547	95 613 235	43 107	1 775 415	95 582 241	42 428	1 783 497	95 990 348
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, puutarhakasvit	4 062	31 421	6 238 855	4 239	35 566	7 086 450	4 521	41 099	8 022 847
Lohkokohtaiset toimet									
Lietelannan sijoittaminen peltoon	5 330	217 108	8 676 845	5 144	186 004	7 437 716	5 031	188 468	7 548 324
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	1 028	15 270	610 325	941	13 370	534 669	828	11 863	491 402
Valumavesien hallinta yht.	2 397	48 437	4 996 896	2 338	49 105	5 126 736	2 462	52 948	6 617 871
Säätösalaajitus	1 970	39 502	2 763 461	1 911	39 715	2 779 583	1 979	41 857	3 280 025
Säätökastelu	408	8 689	2 171 997	410	9 171	2 292 353	463	10 753	3 242 878
Kuivatusvesien kierrätys	19	246	61 438	17	219	54 800	20	338	94 967
Ympäristönhoitonurmet yht.	33 944	138 260	35 869 862	32 872	134 758	35 230 877	30 995	126 657	34 390 615
Suojavyöhykenurmet, kohdentamisalue	4 069	24 253	12 084 996	4 047	24 182	12 070 535	4 013	24 015	12 044 574
Suojavyöhykenurmet, muu alue	6 100	32 902	14 761 761	5 984	31 987	14 371 864	5 942	31 665	14 293 207
Monivuotiset ympäristönurmet	473	2 630	129 691	448	2 837	141 686	392	2 703	137 439
Luonnonhoitopeltonurmi, kohdentamisalue	11 278	56 093	6 670 207	10 945	54 477	6 523 245	10 157	48 629	5 925 710
Luonnonhoitopeltonurmi, muu alue	12 024	22 382	2 223 207	11 448	21 274	2 123 548	10 491	19 645	1 989 685
Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla yht.	1 003	3 987	1 926 137	966	4 078	1 981 443	981	4 289	2 091 406
Yksivuotiset puutarhakasvit	106	292	87 245	96	267	79 863	104	284	84 810
Monivuotiset puutarhakasvit	897	3 695	1 838 892	870	3 812	1 901 580	877	4 006	2 006 596
Pelto luonnon monimuotoisuus yht.	24 514	301 615	34 300 378	21 107	168 222	21 323 618	20 197	163 357	22 343 338
Viherlannoitusnurmet	4 135	23 932	1 290 684	3 709	21 906	1 181 229	3 135	19 380	1 066 407
Kerääjäkasvit	10 866	251 178	25 089 441	8 039	118 588	11 849 680	7 173	109 797	11 311 111
Saneerauskasvit	577	4 474	1 340 402	706	6 208	1 860 262	964	10 239	2 888 568
Monimuotoisuuspellot, kohdentamisalue	3 542	8 595	2 567 294	3 375	8 132	2 429 285	3 444	8 780	2 608 660
Monimuotoisuuspellot, muu alue	5 394	13 436	4 012 556	5 278	13 388	4 003 162	5 481	15 161	4 468 592
Puutarhakasvien vaihtoehdot kasvinsuojelu yhteensä	263	1 863	693 571	254	2 071	770 073	253	2 364	874 963
Menetelmäryhmä 1	123	303	151 420	112	307	152 899	122	400	195 173
Menetelmäryhmä 2	140	1 560	542 151	142	1 764	617 175	131	1 964	679 789
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys yht.	37 301	1 442 480	45 642 677	36 032	1 430 936	40 429 056	35 242	1 441 175	43 298 710
20 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	3 212	122 498	489 524	4 814	172 031	687 269	4 107	158 981	644 301
40 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	4 172	186 041	3 343 383	4 945	218 095	3 922 266	4 195	191 064	3 528 872
60 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	5 734	282 108	10 141 221	7 135	340 829	12 256 583	6 712	322 269	11 917 135
80 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	13 421	525 606	28 335 485	8 793	379 055	20 444 246	10 142	446 809	23 901 813
20 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	568	19 037	76 064	1 111	35 823	143 044	875	27 799	117 515
40 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	1 367	57 967	521 122	2 053	77 804	699 320	1 761	70 350	650 502
60 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	8 827	249 223	2 735 879	7 181	207 301	2 276 327	7 450	223 903	2 538 572

* Myönnetyn määrärahan maksaminen tuensaajille jakautuu tukivuodelle ja sitä seuraavalle vuodelle.

Ympäristösitoumuksen toimet	Tukivuosi 2018			Tukivuosi 2019			Tukivuosi 2020		
	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *
Sitoumukset ja sitoumusala yhteensä	42 248	2 050 712	218 840 766	41 566	2 050 934	217 635 661	40 224	2 036 988,01	217 867 093
Tilakohtainen toimi yht.		1 822 463	104 502 430		1 837 631	104 956 885		1 840 408	104 609 965
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, peltoviljelykasvit	41 715	1 778 065	95 718 115	41 114	1 796 426	96 774 413	39 832	1 802 641	97 156 968
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, puutarhakasvit	4 453	44 399	8 784 315	4 296	41 205	8 182 472	4 057	37 767	7 452 997
Lohkokohtaiset toimet									
Lietelannan sijoittaminen peltoon	5 016	196 704	7 865 242	4 862	199 027	7 957 591	4 892	209 384	8 371 648
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	827	13 582	542 928	717	11 896	475 757	674	12 362	494 297
Valumavesien hallinta yht.	2 443	52 867	5 661 779	2 418	52 451	5 641 799	2 379	52 036	5 631 239
Säätösalaajitus	1 966	41 676	2 915 102	1 944	41 307	2 886 987	1 916	40 957	2 863 918
Säätökastelu	457	10 848	2 665 782	455	10 805	2 670 212	444	10 738	2 682 037
Kuivatusvesien kierrätys	20	343	80 895	19	340	84 600	19	341	85 285
Ympäristönhoitonurmet yht.	29 839	122 015	33 341 621	28 618	116 540	32 454 373	25 706	103 966	28 533 020
Suojavyöhykenurmet, kohdentamisalue	3 993	23 698	11 839 920	3 953	23 447	11 712 077	3 579	20 921	10 450 388
Suojavyöhykenurmet, muu alue	5 880	31 179	14 011 623	5 799	30 663	13 781 966	4 946	25 923	11 656 362
Moni vuotiset ympäristönurmet	372	2 554	127 661	364	2 522	125 965	251	1 591	79 517
Luonnonhoitopeltonurmi, kohdentamisalue	9 717	46 052	5 512 460	9 248	42 705	5 116 891	8 699	40 030	4 798 112
Luonnonhoitopeltonurmi, muu alue	9 877	18 532	1 849 957	9 254	17 203	1 717 475	8 231	15 502	1 548 641
Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla yht.	958	4 383	2 110 518	953	4 628	2 248 613	931	4 784	2 336 955
Yksi vuotiset puutarhakasvit	86	248	73 674	81	250	73 860	78	239	69 899
Moni vuotiset puutarhakasvit	872	4 135	2 036 844	872	4 379	2 174 753	853	4 545	2 267 056
Peltoluonnon monimuotoisuus yht.	18 742	151 648	20 449 530	17 310	142 450	18 572 869	17 476	152 217	19 836 071
Viherlannoitusurmet	2 584	15 747	848 494	2 091	12 294	662 141	1 783	9 692	522 723
Kerääjäkasvit	6 604	105 684	10 560 093	6 519	105 562	10 549 457	6 910	117 123	11 703 362
Saneerauskasvit	813	5 185	1 549 287	581	3 098	926 127	466	2 894	867 739
Moni muotoisuuspellot, kohdentamisalue	3 396	9 758	2 921 146	3 195	8 165	2 445 705	3 233	8 603	2 575 433
Moni muotoisuuspellot, muu alue	5 345	15 274	4 570 510	4 924	13 332	3 989 439	5 084	13 905	4 166 814
Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu yhteensä	251	2 498	916 258	239	2 562	944 854	220	2 962	1 086 861
Menetel määryhmä 1	119	426	207 163	117	397	198 127	101	399	197 786
Menetel määryhmä 2	132	2 072	709 095	122	2 165	746 727	119	2 563	889 075
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys yht.	34 551	1 418 027	43 450 460	33 951	1 424 061	44 382 921	32 649	1 437 415	46 967 035
20 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	3 998	147 367	588 643	3 868	149 890	599 173	3 242	121 081	483 611
40 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	4 137	178 096	3 202 805	3 872	173 195	3 115 171	3 523	159 048	2 860 180
60 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	6 582	328 042	11 794 621	6 254	310 709	11 173 900	5 875	300 343	10 804 091
80 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	9 947	460 614	24 850 000	10 293	490 980	26 491 450	10 816	551 126	29 736 168
20 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	888	27 112	108 115	770	23 299	93 048	736	23 449	93 576
40 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	1 727	67 118	602 673	1 517	60 547	543 907	1 391	56 592	508 537
60 % kohdentamisalueen ulkop. sitoumusalasta	7 272	209 678	2 303 603	7 377	215 439	2 366 274	7 066	225 776	2 480 871

Ympäristösopimukset 2020

Vuonna 2020 erilaisia pinta-alaperusteisia ympäristösopimuksia oli yhteensä noin 34 500 hehtaaria. Vuoden 2020 pinta-alaperusteisiin ympäristösopimuksiin myönnettiin yhteensä noin 17,35 miljoonaa euroa.

Ympäristösopimus maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta oli vuonna 2020 kaikkiaan 2 256 tilalla ja pinta-alaa näissä 32 344 hehtaaria (tavoiteala 42 000 ha). Pinta-ala väheni noin 780 hehtaarilla. Alan vähentyminen liittyy siihen, että vuonna 2015 alkaneet viisivuotiset sopimukset päättyivät ja niitä jatkettiin vuodelle 2020 yhdellä vuodella tuensaajan niin halutessa. Uusia sopimuksia tehtiin sen sijaan vain ei-tuotannollisen investoinnilla kunnostetuille kohteille sekä aiemman rahoituskauden vasta päättyneisiin sopimuskohteisiin. Sopimusalaista noin 36 % on arvokkaaksi perinnebiotoopiksi luokiteltua ja 64 % on muita perinnebiotooppeja, luonnonlaitumia, metsäsaarekkeita ja reunavyöhykkeitä. Aiemmin erikseen tilastoitu palkkiolaji muut perinnebiotoopit yhdistettiin luonnonlaitumien ym. kohteiden kanssa, koska niillä on sama korvaustaso. Ohjelmakauden loppuun saavutettavaksi suunnitellusta tavoitealasta on toteutunut noin 77 %.

Kosteikon hoidon pinta-ala kasvoi 42 hehtaarilla vuodesta 2019. Kosteikkosopimuksia oli vuonna 2020 voimassa 365 tilalla ja ne koskivat yhteensä 1 291 hehtaaria (tavoiteala 1 100 ha). Uusia sopimuksia tehtiin vuonna 2020 vain ei-tuotannollisella investoinnilla perustetuille kohteille sekä aiemman rahoituskauden kauden vasta päättyneisiin sopimuskohteisiin.

Kurki-, hanhi, ja joutsenpeltojen sopimus ei ole ollut haettavana vuosina vuoden 2015 jälkeen sillä jo vuoden 2015 haku ylitti asetetun tavoitealan. Vuonna 2015 haettujen sopimusten sopimuskausi eli toimenpiteen toteutus tiloilla alkoi kuitenkin tässä sopimustyyppissä vasta vuonna 2016. Kurki-, hanhi- ja joutsenpelto- sopimuksia oli voimassa vuonna 2020 yhteensä 51 tilalla kokonaisalaltaan 845 hehtaaria (tavoiteala 800 ha).

Taulukko: Pinta-alaperusteiset ympäristösopimukset vuosina 2015-2020.

	2015			2016			2017		
Ympäristösopimus	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*
Yhteensä		26 972	13 692 306		30 905	15 689 906		33 180	16 544 777
Maatalousuonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, yht.	1 906	26 217	13 353 642	2 179	29 199	14 792 527	2 186	31 423	15 582 531
Luonnonlaidun ym.		3 669	1 649 803		4 596	2 065 413		5 426	2 446 010
Perinnebiotooppi		12 116	5 445 110		13 534	6 089 323		14 521	6 328 024
Arvokas perinnebiotooppi		10 432	6 258 729		11 069	6 637 791		11 477	6 808 497
Kosteikon hoito	208	754	338 664	246	842	378 716	274	903	416 343
Kurki-, hanhi- ja joutsenpelto***				51	864	518 664	51	854	545 902
	2018			2019			2020		
Ympäristösopimus	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*	Tiloja, kpl	Myönnetty ala, ha	Myönnettyt eurot*
Yhteensä		34 664	17 438 537		35 214	17 696 964		34 483	17 353 951
Maatalousuonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito, yht.	2 328	32 793	16 468 621	2 309	33 120	16 632 285	2 256	32 344	16 266 979
Luonnonlaidun ym.		6 165	2 768 858		6 177	2 773 411		20 721	9 302 949
Perinnebiotooppi		15 031	6 752 644		15 258	6 854 829		****	****
Arvokas perinnebiotooppi		11 597	6 947 119		11 684	7 004 045		11 623	6 964 030
Kosteikon hoito	328	1 019	458 482	361	1 249	561 466	365	1 291	580 452
Kurki-, hanhi- ja joutsenpelto***	51	852	511 434	51	845	503 213	51	848	506 520

* Myönnetyn määrärahan maksaminen tuensaajille jakautuu tukivuodelle ja sitä seuraavalle vuodelle.

*** Kurki- hanhi- ja joutsenpelto-sopimusta haettiin vuonna 2015, mutta sopimukset alkoivat vasta vuonna 2016.

**** Pakkioajat Perinnebiotooppi ja Luonnonlaidun ym. on yhdistetty vuodesta 2020 lähtien.

Tilalukumäärän osottaminen palkkioajikohtaisesti ei ole mielekäästä, sillä samalla tilalla voi olla eri palkkioajin lohkoja

Vuonna 2020 ei voinut tehdä kokonaan uusia alkuperäisrotujen kasvattamisen sopimuksia, vuonna 2015 alkaneita sopimuksia pystyi jatkamaan yhdellä vuodella. Vuonna 2020 sopimuksia oli 509 tilalla, yhteensä 572 sopimusta. Usealla tilalla oli siten enemmän kuin yksi sopimus. Sopimusten määrä vuonna 2020 on vain noin 70 % vuoden 2019 sopimusmäärästä, sillä moni tuensaaja ei halunnut jatkaa sopimusta yhdellä vuodella vuonna 2015 alkaneen sopimuksen päätyttyä. Kokonaisuena määrä väheni kuitenkin sopimusmäärää lievemmin. Alkuperäisrotujen kasvattamisen ympäristösopimuksista myönnettiin vuonna 2020 yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa. Tiloilla on eniten sopimuksia suomenlampaista, itäsuomen-, länsisuomen- ja pohjoissuomenkarjan naudoista.

Taulukko: Alkuperäisrotusopimusten määrät ja eläinmäärät sopimuksissa sekä sopimuksia omaavien tilojen kokonaismäärä vuosina 2015-2020.

Tukivuosi	2015			2016			2017		
	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey
Suomenlammas	189	14 272	2 854	216	16 128	3 226	213	16 069	3 214
Ahvenanmaanlammas	13	427	85	15	472	94	15	475	95
Kainuunharmaalammas	37	1 456	291	44	1 621	324	43	1 599	320
Itäsuomenkarja	150	1 539	1 539	170	1 699	1 699	167	1 730	1 730
Pohjoissuomenkarja	105	644	644	116	675	675	115	673	673
Länsisuomenkarja	138	1 042	1 042	147	1 084	1 084	146	1 081	1 081
Suomenhevonen	88	374	374	100	406	406	100	406	406
Suomenvuohi	11	1 570	314	12	1 807	361	12	1 807	361
Maatiaiskana	20	725		25	869		25	869	
Yhteensä	751	22 049		845	24 761		836	24 709	
Yhteensä tiloja/vuosi	576			648			644		

Tukivuosi	2018			2019			2020		
	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey	Sopimuksia	Eläimiä, kpl	Eläimiä, ey
Suomenlammas	211	15 890	3 178	214	16 131	3 226	182	14 286	2 857
Ahvenanmaanlammas	15	475	95	14	472	94	13	452	90
Kainuunharmaalammas	44	1 621	324	43	1 581	316	37	1 274	255
Itäsuomenkarja	170	1 733	1 733	169	1 732	1 732	138	1 543	1 543
Pohjoissuomenkarja	114	672	672	117	676	676	85	551	551
Länsisuomenkarja	144	1 045	1 045	146	1 081	1 081	100	844	844
Suomenhevonen	100	406	406	97	396	396	74	312	312
Suomenvuohi	12	1 807	361	11	1 707	341	9	1 697	339
Maatiaiskana	24	845		24	849		22	803	
Yhteensä	834	24 494		835	24 625		572	21 762	
Yhteensä tiloja/vuosi	639			645			509		

Aiempien ohjelmakausien ympäristötuen erityistukisopimukset

Ohjelmakauden vaihteessa jäi voimaan noin 1 750 erityistukisopimusta, joiden mukauttaminen uuden kauden sopimukseksi ei ollut mahdollista. Sopimukset olivat pääasiassa 10- tai 20-vuotisia sopimuksia suojavyöhykkeistä sekä kosteikkojen tai luonnon monimuotoisuuden hoidosta. Sopimukset koskivat noin 7 745 hehtaaria ja niistä maksettiin vuonna 2015 yhteensä 2,25 miljoonaa euroa.

Vuonna 2020 oli aiemmilta ohjelmakausilta voimassa erityistukisopimuksia jäljellä vielä yhteensä 56 sopimusta. Sopimukset olivat pääasiassa 10-vuotisia sopimuksia suojavyöhykkeistä sekä kosteikkojen tai luonnon monimuotoisuuden hoidosta. Sopimukset koskivat noin 267 hehtaaria ja niistä maksettiin

vuonna 2020 yhteensä noin 108 700 euroa. Ohjelmakauden 2000-2006 erityistukisopimuksia ei ollut enää voimassa.

Taulukko: Aiempien ohjelmakausien vuonna 2020 voimassa olleet erityistukisopimukset.

Erityistukisopimus ja sopimuksen ohjelmakausi	Tiloja vuonna 2020	Hehtaaria vuonna 2020	Maksettu € vuonna 2020
Yhteensä	56	267,46	108 727,62
Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito 10v. (2007-)	25	148,85	62 475,92
Monivaikutteisen kosteikon hoito 10 v. (2007-)	2	3,47	1 561,50
Turveltojen pitkäaikainen nurmiviljely (2007-)	2	9,50	1 083,00
Luonnon ja maiseman monimuotoisuus 10 v. (2007-)	27	105,64	43 607,20

Alatoimenpide 10.2

Toimenpide käsittää kolme geenipankkisäilytysopimusta

- alkuperäiskasvien ylläpito
- alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat
- alkuperäiseläinten perimän säilytys

Alkuperäiskasvien ylläpitosopimuksia oli vuonna 2020 voimassa 11 sopimusta, jotka ovat alkaneet vuosina 2015- 2018. Uusia viisivuotisia alkuperäiskasvien ylläpitosopimuksia ei ollut mahdollista tehdä vuonna 2020. Vuonna 2015 alkanutta neljää sopimusta jatkettiin vuodella. Ruokavirastovirasto maksoi alkuperäiskasvien ylläpito -sopimukselle vuoden 2020 korvauksen 4 400 euroa yhdessä erässä joulukuun alussa 2020

Alkuperäiskasvien varmuuskokoelman ja alkuperäiseläinten perimän säilytys -toimenpiteissä on molemmissa voimassa yksi kansallista geenivaraohjelmaa toteuttava sopimus. Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat sopimuksen viidennestä sopimusvuodesta maksettiin 30 000,00 euroa vuoden 2020 joulukuussa ja alkuperäiseläinten perimän säilytys -sopimuksen viidennestä sopimusvuodesta maksettiin 26 902,15 myös joulukuussa 2020. Sopimuksista voidaan viisivuotisen sopimuskauden aikana toteutuman mukaan maksaa enintään 30 000 euroa sopimusvuotta kohti alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat -toimenpiteessä ja 60 000 euroa sopimusvuotta kohti alkuperäisrotujen perimän säilytys -toimenpiteessä.

Kumpaakin sopimusta jatkettiin yhdellä vuodella. Sopimusaika on molemmissa sopimuksissa jatkovuotena 1.5.2020 – 30.4.2021.

Alatoimenpiteestä 10.2 maksettiin vuonna 2020 yhteensä 61 302,15 euroa.

	Euroa vuonna 2020
Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat	30 000,00
Alkuperäisrotujen perimän säilytys	26 902,15
Alkuperäiskasvien viljely (2015-)	4 400,00
Yhteensä	61 302,15

Maaseutuohjelman ympäristötoimenpiteiden tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi

Vuonna 2017 valmistui maaseutuohjelman arviointi, jossa tarkasteltiin ympäristöön vaikuttaviksi suunniteltujen toimenpiteiden toteumaa vuosina 2015-2016. Arvioinnin toteutti Luonnonvarakeskus ja se on saatavissa osoitteesta <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/540249>.

Syksyllä 2019 valmistui maaseutuohjelman arviointi sekä luonnon monimuotoisuus-toimenpiteiden arviointi. Ympäristöarviointi käsitteli toimenpiteiden vaikutuksia vesistöihin, maaperään, ilmatonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Arvioinnin toteutti Luonnonvarakeskus yhdessä Suomen ympäristökeskuksen kanssa <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/544713>. Toinen arviointi käsitteli toimenpiteiden vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen ja maisemaan. Tämän arvioinnin toteutti Suomen ympäristökeskus yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161829>. Arvioinneissa oli käytettävissä ympäristökorvausten ympäristö- ja kustannusvaikuttavuutta selvittäneen Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen toteuttaman tutkimuksen tulokset (MYTTEHO). Tutkimus julkaistiin keväällä 2020 <https://mmm.fi/mytteho>.

Linkejä:

www.maaseutu.fi

[Agrikaattori](#)

